

פרק א': מערך הגבייה והיקף החובות

1. כללי

- 1.1 מחלקת האכיפה הכפופה לאגף ההכנסות אחראית על גביית חובות הארנונה, האגרות וההיטלים למיניהם המצטברים בחשבונות מחזיקי הנכסים.
- 1.2 העירייה החלה לנקוט לראשונה בהליך של גבייה מנהלית בחודש יוני 2004, וזאת בנוסף להליכים השונים המבוצעים כלפי החייבים (שליחת תזכורות והתראות, ניתוקי מים והגשת תביעות משפטיות).
- 1.3 הליך זה התאפשר לאחר שביום 24.2.2000 הכריז שר האוצר לראשונה כי על גביית ארנונה כללית ועל תשלומי החובה המגיעים לרשות המקומית יחולו הוראות פקודת המסים (גבייה), כך שתהא לה סמכות לאכיפה מנהלית של חובות בארנונה.
- 1.4 הכרזת השר נועדה להקנות לרשויות המקומיות אמצעי גבייה אפקטיביים לשם התמודדות יעילה עם קשיי הגבייה. הכרזה זו הקנתה למעשה לרשויות המקומיות סמכויות רחבות מאלו שהקנתה פקודת העיריות דאז.
- 1.5 ארנונה כללית ניתנת לגבייה מנהלית גם באמצעות הוראות פרק 15 לפקודת העיריות (נוסח חדש), סעיפים 305 - 323, המגדירים את הנושאים הנוגעים להטלת ארנונה, מועדי התשלום, מתן הנחות, דרכי האכיפה לגביית החובות, מחיקת החובות ועוד.
- 1.6 להדגשה, סוגיית הגבייה המנהלית של חובות הארנונה העירונית מוסדרת הן בפקודת המסים (גבייה) והן בפקודת העיריות (נוסח חדש).
- 1.7 פעולות הגבייה המנהלית יכולות להתבצע על חיובים המוגדרים בחוק ואינן יכולות להתבצע על כלל חיובי העירייה. בנוסף, מדובר בתקנות אשר טעונות אישור מעת לעת (בכול שנה).
- 1.8 **לעת עתה**, נמנעה העירייה מלבצע פעולת אכיפה באמצעות גבייה מנהלית לגביית חובות בגין תשלומי המים באמצעות גבייה מנהלית. לטענת מנהל אגף ההכנסות, הדבר יבוצע בעת שימונה מנכ"ל לתאגיד "מי בת-ים" האחראי על ניהול משק המים, כולל גביית התשלומים החל מחודש יולי 2009.
- 1.9 יש לציין כי במסגרת ההסכם למתן שירותי גבייה לתאגיד "מי בת-ים" מבצעת העירייה פעולות של ניתוקי מים לגביית חובות אלו.
- 1.10 לראשונה, בשנת 2012, הרחיבה המחלקה לאכיפה בהוראת גזבר העירייה את גביית החובות בשני נושאים נוספים, כדלקמן:
 - 1.10.1 גביית חובות בגין קנסות שהוטלו במסגרת פסק דין של בית המשפט לעניינים מקומיים באמצעות גבייה מנהלית.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

1.10.2 גביית חובות בגין תשלומי אגרת שירותי החינוך לתלמידי חוץ ותשלומי שכר הלימוד בגני הילדים.

2. מצבת כוח האדם

2.1 בראש מערך הגבייה בכפיפות לגזבר העירייה עומד מנהל אגף ההכנסות ובכפיפות לו מנהלת המחלקה לאכיפה ושומה.

2.2 היחידה מונה ארבע פקידות מלבד מנהלת המחלקה לאכיפה האחראיות על **כלל** הפעולות הנוגעות לתהליכי הגבייה המנהלית. עם זאת, קיימת חלוקת תפקידים פנימית לפיה כול אחת מהפקידות מטפלת בתחומים מסויימים באופן פרטני, כגון:

2.2.1 טיפול בתושבים המוגדרים כפושטי רגל.

2.2.2 טיפול בתביעות משפטיות הן מול עוה"ד המייצג את העירייה והן מול החייב.

2.2.3 טיפול בהפקדת ההמחאות הנשלחות מהבנקים השונים בעקבות ביצוע עיקולי בנק וביצוע העדכונים בחשבון החייב.

2.2.4 הוצאת צווים לקבלן הגבייה בעקבות ביטול הסדרים של תשלומי חוב.

2.2.5 ביצוע הפסקה של תהליך הגבייה המנהלית בעקבות הסדרת החוב.

2.3 הביקורת התרשמה כי אופן קבלת הקהל במחלקת האכיפה אינו ראוי וזאת בשל התנאים הפיזיים השוררים במשרדי המחלקה ומחוצה להם. החדר בו יושבות פקידות המחלקה צפוף ביותר, עד כדי כך שהקהל אינו מוצא מקום להתיישב בו ולעיתים נאלץ אף לעמוד בעת קבלת השירות שאורך זמן לא מועט.

2.4 בנוסף לכך, אין בנמצא בסמוך למשרד המחלקה מקום ישיבה להמתין בו עד לקבלה.

2.5 לאור רצונה של העירייה להעמיק את הגבייה ולצמצם ככול הניתן את יתרת החובות יש לבחון גם את עומס המטלות המוטלות על מחלקה זו.

3. מערך הגבייה

היקף הנכסים

3.1 להלן היקף הנכסים הקיימים בעיר בת-ים על פי סיווגם למגורים, עסקים ותעשייה, נכון לסוף שנת 2012:

סה"כ	נכסים
50,660	מגורים
3,644	עסקים תעשייה ומלאכה
54,304	סה"כ

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

3.2 מהשוואת הנתונים שבטבלה לעיל עם הנתונים שבדוח הביקורת הקודם משנת 2004 עולה כי חלה עלייה בשיעור של 4.6% בהיקף הנכסים הקיימים בעיר בת-ים. עלייה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחום הנכסים המוגדרים כמגורים.

היקף החשבונות

3.3 חשבונות הארנונה מסווגים בין היתר לחשבונות פעילים ולחשבונות לא פעילים. חשבונות פעילים הינם חשבונות שבעליהם משתמשים בנכס או/ו מחזיקים בנכס במועד נתון. לעומתם, חשבונות לא פעילים הינם חשבונות שהופסקו בהם החיובים השוטפים משום שבעליהם (של החשבונות) אינם משתמשים או/ו אינם מחזיקים בנכס, כגון: חשבון של שוכרים שתמה תקופת שכירותם את הנכס.

3.4 בחלק מהחשבונות הלא פעילים קיימות יתרות המסתכמות בשקלים בודדים בלבד. (ראה התייחסות הביקורת לעניין זה בסעיף 5.6).

3.5 להלן היקף חשבונות הארנונה על פי סיווגם לחשבונות פעילים ולא פעילים, נכון לשנת 2012:

חשבונות	סה"כ
פעילים	54,966
לא פעילים	166,025
סה"כ	220,991

3.6 מהשוואת הנתונים שבטבלה לעיל עם הנתונים שבדוח הביקורת הקודם משנת 2004 עולה כי חלה עלייה בשיעור של 42.6% בהיקף חשבונות הארנונה המנוהלים באגף ההכנסות. מובן כי עלייה זו באה לידי ביטוי בעיקר בתחום החשבונות הלא פעילים.

3.7 במהלך שנת 2011 נפתחו 4,161 חשבונות חדשים, ואילו בשנת 2012 נפתחו 4,072 חשבונות ארנונה חדשים.

4. היקף החובות

4.1 להלן הנתונים על היקף הגבייה ויתרת החובות בחשבונות הארנונה כפי שהופיעו בדוח רואה החשבון של משרד הפנים על עיריית בת-ים לשנת 2011 :

הדוח הכספי לשנת 2011

מצב חשבון החייבים בגין ארנונות, הטלים והשתפיות לפי נתוני אגף הגבייה באלפי ש"ח

מס'	שם החשבון	יתרה לתחילת השנה	חיוב החשבון בשנת	סה"כ פטורים, שחרורים והנחות	סה"כ העברה ל/מ חובות מסופקים	סה"כ חיובים נטו	סה"כ גביות בשנת הדוח	יתרה לסוף השנה	יחס גבייה ב-% לכלל החיובים
א. חשבונות על בסיס חיוב שנתי									
1	ארנונה	59,685	226,266	54,607	(13,466)	217,878	154,562	63,316	70.9%
1.1	ארנונה למגורים	73,288	153,883	329	(31,422)	195,420	113,338	82,082	58.0%
1.2	ארנונה אחרת	397,731	44,888			442,619	442,619		
1.3	חובות מסופקים וחובות למחיקה ארנונה	530,704	380,149	54,936		855,917	267,900	588,017	31.3%
2	סה"כ ארנונה								
2 אגרת מים וביוב									
2.1	אגרת מים	8,709	4,803		(2,840)	10,672	1,518	9,154	14.2%
2.2	חובות מסופקים וחובות למחיקה מים	34,259			2,840	37,099		37,099	
	סה"כ מים	42,968	4,803			47,771	1,518	46,253	3.2%
2.3	אגרת ביוב	8,935	3,747		(2,222)	10,460	808	9,652	7.7%
4	חובות מסופקים וחובות למחיקה אחרים	23,225			2,222	25,447		25,447	
	סה"כ חשבונות על בסיס חיוב שנתי חוזר	605,832	388,699	54,936		939,595	270,226	669,369	28.8%
ב. חשבונות על בסיס חיוב חד פעמי									
2	שכר דירה	1,812	2,231		(670)	3,373	1,273	2,100	37.7%
4	עצמיות חינוך	7,711	11,519		(1,227)	18,003	9,493	8,510	52.7%
10	אגרות בנייה	20	119			139	119	20	85.6%
12	מדי מים	268	184			452	135	317	29.9%
13	השתפיות בעלים (בעבודות פיתוח)	926	12,935			13,861	13,518	343	97.5%
14	אגרות והכנסות משפט	2,232	943		(562)	2,613	176	2,437	6.7%
15	הכנסות משירותים שונים	2,150	4,564		(664)	6,050	3,928	2,122	64.9%
17	חובות מסופקים וחובות למחיקה	29,612			3,123	32,735		32,735	
	סה"כ חשבונות על בסיס חיוב חד-פעמי	44,731	32,495			77,226	28,642	48,584	37.1%
	סה"כ בשנת הדוח	650,563	421,194	54,936		1,016,821	298,868	717,953	29.4%
	שנה קודמת	576,275	394,470	52,526		918,219	267,656	650,563	29.1%
	שנתיים קודמות	547,014	420,711	58,674		909,051	332,776	576,275	36.6%

הערות לטבלה : 1. החובות המסופקים נקבעו בהתאם לאומדן שערכה העירייה בשיעורים הבאים : 100% חובות ספציפיים (ישנים) ו - 60% מתוך יתרת החוב. 2. סך של 7,003 אלפי ש"ח מסך יתרת החובות מכוסה בהמחאות לגבייה.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

4.2 להלן הנתונים על היקף הגבייה ויתרת החובות בחשבונות הארנונה כפי שהופיעו בדוח רואה החשבון של משרד הפנים על עיריית בת-ים **לשנת 2010** :

הדוח הכספי לשנת 2010

מצב חשבון החייבים בגין ארנונות, הטלים והשתתפויות לפי נתוני אגף הגבייה באלפי ש"ח

מס.	שם החשבון	יתרה לתחילת השנה	חיוב השנת החשבון	סה"כ פטורים, שחרורים והנחות	העברה ל/מ חובות מסופקים	סה"כ חיובים נטו	סה"כ גביות בשנת הדוח	יתרה לסוף השנה	יחס גבייה ב-% לכלל החיובים
א. חשבונות על בסיס חיוב שנתי									
1	ארנונה	34,227	219,706	52,248	(14,530)	187,155	127,470	59,685	68.1%
1.1	ארנונה למגורים	80,089	149,007	278	(33,482)	195,336	122,048	73,288	62.5%
1.2	ארנונה אחרת	349,719			48,012	397,731	397,731		
1.3	חובות מסופקים וחובות למחיקה ארנונה	464,035	368,713	52,526		780,222	249,518	530,704	32.0%
2	סה"כ ארנונה								
2.1	אגרת מים וביוב	7,946	5,388		(1,890)	11,444	2,735	8,709	23.9%
2.2	אגרת מים	32,369			1,890	34,259	34,259		
2.3	חובות מסופקים וחובות למחיקה מים	40,315	5,388			45,703	2,735	42,968	6.0%
2.3	סה"כ מים	8,367	3,639		(1,840)	10,166	1,231	8,935	12.1%
2.3	אגרת ביוב								
4	חובות מסופקים וחובות למחיקה אחרים	21,385			1,840	23,225	23,225	23,225	
	סה"כ חשבונות על בסיס חיוב שנתי חוזר	534,102	377,740	52,526		859,316	253,484	605,832	29.5%
ב. חשבונות על בסיס חיוב חד פעמי									
2	שכר דירה	1,803	1,542		(157)	3,188	1,376	1,812	43.2%
4	עצמיות חינוך	7,310	9,953		(287)	16,976	9,265	7,711	54.6%
10	אגרות בנייה	14	120			134	114	20	85.1%
12	מדי מים	689	(133)		34	590	322	268	54.6%
13	השתתפות בעלים (בעבודות פיתוח)	894	556		(86)	1,364	438	926	32.1%
14	אגרות והכנסות משפט	2,016	881		(481)	2,416	184	2,232	7.6%
15	הכנסות משירותים שונים	1,574	3,811		(762)	4,623	2,473	2,150	53.5%
17	חובות מסופקים וחובות למחיקה	27,873			1,739	29,612	29,612	29,612	
	סה"כ חשבונות על בסיס חיוב חד-פעמי	42,173	16,730			58,903	14,172	44,731	24.1%
	סה"כ בשנת הדוח	576,275	394,470	52,526		918,219	267,656	650,563	29.1%
	שנה קודמת	547,014	420,711	58,674		909,051	332,776	576,275	36.6%
	שנתיים קודמות	489,876	459,974	50,445		899,405	352,391	547,014	39.2%

הערה לטבלה : החובות המסופקים נקבעו בהתאם לאומדן שערכה העירייה בשיעורים הבאים : 100% חובות ספציפיים (ישנים) ו - 60% מתוך יתרת החוב.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

- 4.3 החיוב השנתי המפורט בטבלאות אלו כולל חיובי ריבית והצמדה על השוטף וחיובי ריבית והצמדה בגין חובות קודמים.
- 4.4 כאמור לעיל, בחודש יולי 2009, הועברה גביית המיס לתאגיד "מי בת-ים" בהתאם לחוק תאגידי המיס. אי לכך, הנתונים המופיעים בטבלאות לעיל מתייחסים לחובות בגין מיס וביוב לפני מועד זה וכן לחיוב שנתי המתייחס לריבית על חובות אלו.
- 4.5 על פי נתוני דוח רואה החשבון מטעם משרד הפנים לשנת 2011, שיעור הגבייה של ארנונה, מיס, ביוב, אגרת חינוך, השתתפות בעלים בעבודות הפיתוח ודמי שכירות מנכסים, מסתכם ב- 81.6% ביחס לחיוב השנתי. שיעור הגבייה ביחס לכלל החיוב מסתכם ב- 29.4% בלבד. עדיין אין נתונים מסכמים לשנת 2012.
- 4.6 השוואת נתוני הגבייה בין השנים 2010 ו-2011 מצביעים על מגמה של יציבות בשיעור הגבייה ביחס לחיוב השוטף, כמו כן בשיעור הגבייה ביחס לכלל החיובים.
- 4.7 עם זאת, השוואה בין השנים 2010 ו-2011 לעומת שנת 2008 מעלה כי שיעור הגבייה הן ביחס לחיוב השנתי והן ביחס לחיוב הכולל הסתכם בשנה זו בשיעור הגבוה בכ- 10%.
- 4.8 השוואה בין נתוני שנת 2011 לנתוני שנת 2003 (מדוח הביקורת דאז) המתייחסים להיקף הגבייה ויתרת החובות בחשבונות מעלה גם היא כי במרוצת השנים חלה ירידה משמעותית בשיעור הגבייה ביחס לכלל החיובים. בשנת 2003 עמד שיעור גבייה זה על 40.8%, ואילו בשנת 2011 הסתכם שיעור זה ב- 29.4% בלבד, כלומר ירידה של 11.4%.
- 4.9 הירידה בשיעור הגבייה ביחס לכלל החיובים נובעת בין היתר לטענת מנהל אגף ההכנסות, מהגידול ביתרת החובות המסופקים ומשיעורי הריבית וההצמדה המתווספים אליהם.
- גזבר העירייה מציין כי במרוצת השנים הקושי לגביית חובות עבר הולך וגובר משום שמדובר ב-"גירעון הקשה", ומכאן הירידה בשיעור הגבייה.
- 4.10 יתרת החובות (כולל חובות מסופקים) בתחילת שנת 2010 הסתכמה ב- 650,563 אלפי ש"ח, עליה נוסף חיוב לשנת 2011 בסך 421,194 אלפי ש"ח. לאחר קיזוז ההנחות בסך 54,936 אלפי ש"ח מסתכם החיוב השוטף ב- 366,258 אלפי ש"ח. סה"כ לגבייה יתרת חובות וחיוב שנתי בקיזוז הנחות הסתכם בשנת 2011 ב- 1,016,821 אלפי ש"ח.
- 4.11 בסוף שנת 2011 הסתכמה יתרת החובות בסך 717,953 אלפי ש"ח, כלומר גידול של כ- 10.3% ביתרת החובות בהשוואה לשנת 2010. לטענת מנהל אגף ההכנסות, הגידול בשיעור של כ- 10.3% מוסבר בעיקרו בשיעורי הריבית וההצמדה המתווספים ליתרות חוב אלו במרוצת הזמן.
- 4.12 ניתוח יתרת החובות בחלוקה למגורים ועסקים מעלה כי שיעור יתרת החובות במגורים מסתכם בכ- 33% מסך החובות, ואילו שיעור יתרת החובות בעסקים מסתכם בכ- 59%.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

4.13 יש לציין בחיוב כי על פי נתוני דוח רואה החשבון של משרד הפנים, בשנת 2011 חלה עלייה של 31,212 אלפי ש"ח בהשוואה לשנת 2010 המהווים 11.6% מסך הגבייה השנתית.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

4.14 טבלה השוואתית בין השנים 2010 ו-2011 בנושא גביית ארנונה ומים (באלפי ₪):

מים		ארנונה		הנושא
2010	2011	2010	2011	
7,948	8,709	114,316	132,973	יתרת פיגורים ריאלית לתחילת השנה
(85)	(772)			חיוב/זיכוי נוסף
(1,890)	(2,840)	(48,012)	(44,888)	העברה לחשבונות מסופקים
5,473	5,575	58,580	64,773	חיובים במהלך התקופה בגין ריבית והצמדה
11,444	10,672	124,884	152,858	סה"כ יתרת פיגורים (פוטנציאל הגבייה)
2,735	1,518	27,738	39,253	גבייה בגין פיגורים
8,709	9,154	97,146	113,605	יתרת פיגורים בגין שנים קודמות
		304,162	313,430	חיוב תקופתי שוטף מצטבר
		2,032	(1,152)	חיוב/זיכוי נוסף
		3,939	3,098	חיובים במהלך התקופה בגין ריבית והצמדה
		(59,526)	(54,936)	הנחות, פטורים, זיכויים ומחיקת חובות
38,215	33,156	257,607	260,440	סה"כ חיוב תקופתי (פוטנציאל הגבייה)
		(221,789)	(228,647)	גבייה שוטפת
		(221,789)	(228,647)	סה"כ שנגבה
		35,827	31,793	יתרת פיגורים לתקופה
8,709	9,154	132,973	145,398	יתרת חובות שטרם נגבו לסוף התקופה
23.90%	14.22%	22.21%	25.68%	אחוז הגבייה מהפיגורים
		86.09%	87.79%	אחוז הגבייה מהשוטף
23.90%	14.22%	65.23%	64.82%	אחוז הגבייה מהסה"כ

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

4.15 הנתונים המוצגים בטבלה ההשוואתית לעיל בנושא גביית ארנונה ומים בלבד בין השנים 2010 ו-2011 מצביעים על מגמה של עלייה מתונה מ- 86% ועד 87.8% בשיעורי הגבייה של החיוב השוטף בשנת 2011 בהשוואה לשנת 2010.

5. התפלגות החובות

5.1 להלן התפלגות החובות בגין ארנונה לפי סכומים ומספרי חשבונות לשנת 2011:

טווח החוב (ב- ₪)	מספר החשבונות	סכום החוב הכולל באלפי ש"ח	החלק היחסי מסה"כ החוב
עד 2,000	27,782	11,439	1.9%
2,001 - 5,000	4,045	12,840	2.13%
5,001 - 20,000	4,557	50,417	8.37%
20,001 - 50,000	1,010	36,383	6.04%
מעל 50,001	1,756	490,969	81.55%
סה"כ	39,240	602,048	100%
יתרות חוב שליליות של תושבים		(14,031)	
סה"כ		<u>588,017</u>	

5.2 הנתונים על התפלגות החובות בגין ארנונה לפי סכומים ומספרי חשבונות לשנת 2011 מצביעים על כך שכ- 88% מסך החובות שייכים ל-7% מסך חשבונות החייבים (שחובם מעל 25 אלף ₪).

5.3 לשם השוואה, בשנת 2003, 66% מסך החובות היו שייכים ל-1.5% מסך חשבונות החייבים.

5.4 השוואה בין התפלגות החובות בשנת 2003 (דוח הביקורת הקודם) לבין התפלגותם בשנת 2011 מעלה כי מספר החשבונות בהם קיימות יתרות חוב הצטמצם בשיעור של כ- 17%, ואילו היקף החובות גדל בשיעור של 127%.

5.5 באלפי חשבונות (הערכה שקיימים מעל 12,000 חשבונות מסוג זה) קיימות יתרות חוב שליליות של תושבים שנצברו במשך עשרות שנים. לחלק מבעלי יתרות חוב שליליות אלו (יתרות זכות) ישנן יתרות חובה נגדיות.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

5.6 באלפי חשבונות אחרים שאינם פעילים השייכים לתושבים לשעבר שעזבו את העיר לפני שנים רבות נותרה יתרת זכות קטנה אשר צברה ריבית במשך השנים והגיעה לעשרות או מאות שקלים.

5.7 בחודשים האחרונים החלו באגף ההכנסות בתהליך של קיזוז היתרות, תוך כדי השוואת תעודות זהות. בחלק מהחשבונות אין כלל מספרי תעודת זהות ואיתור הבעלים קשה עד בלתי אפשרי.

5.8 בטיפול בחשבונות אלו, כבר קוזזו כמה מאות אלפי שקלים בין יתרות זכות וחובה לבעלי מספר תעודת זהות זהה וההליך נמשך בהתאם לממצאים ולנהלים.

5.9 ניתוח יתרת חוב ארנונה לפי סוגי נכסים

סוג הנכס	אומדן החוב (באלפי ₪)	אחוז החייבים
מבני מגורים	198,828	33.81%
בתי מלון	5,438	0.92%
בתי עסק למיניהם	344,995	58.68%
מבני ציבור ומשרדי ממשלה	38,755	6.59%
סה"כ	588,017	100%

(כולל חובות מסופקים בסך 442,619 אלף ש"ח).

5.10 הנתונים שבטבלה מצביעים על שיעור החובות של בתי עסק מסך החובות הכללי הגדול **פי שניים** משיעור החובות של מבני המגורים.

5.11 יש לציין כי גם בשנת 2003 (שנה שבה נערכה הביקורת הקודמת) היתה התפלגות דומה מאד של יתרות החוב בארנונה בין נכסים המוגדרים כמבני מגורים ובין נכסים המוגדרים כעסקים, 29.9% ו-70.1% בהתאמה.

5.12 הרכב יתרות חייבים ליום 31 בדצמבר 2011 לפי שוטף ופיגורים

יתרה ליום 31 בדצמבר 2011 (באלפי ₪)	השינוי נטו במהלך השנה (באלפי ₪)	יתרה ליום 1 בינואר 2011 (באלפי ₪)	
31,793	31,793		ארנונה כללית - שוטף
113,605	(19,368)	132,973	ארנונה כללית - פיגורים
9,154	445	8,709	מים – פיגורים
9,652	717	8,935	ביוב – פיגורים
2,100	288	1,812	דמי שכירות על נכסים
8,510	799	7,711	עצמיות חינוך
20	--	20	אגרות
317	49	268	מדי מים
343	(583)	926	השתתפות בעלים
2,437	205	2,232	אגרות והכנסות משפט
2,122	(28)	2,150	הכנסות משירותים שונים
			חובות מסופקים
442,619	44,888	397,731	ארנונה
62,546	5,062	57,484	מים וביוב
<u>32,735</u>	<u>3,123</u>	<u>29,612</u>	אחרים
<u>717,953</u>	<u>67,390</u>	<u>650,563</u>	סה"כ

6. חובות מסופקים

6.1 חובות מסופקים הינם יתרת חובות הקיימים בחשבונות של בעלי נכסים או מחזיקים

בנכסים ומתקיימים בהם אחד או יותר מהתנאים הבאים :

6.1.1 חלפו למעלה משבע שנים מיום היווצרות החוב וניסיונות הגבייה (כגון:

שליחת דרישת תשלום, משרד חקירות לאיתור בעלי הנכס) כשלו.

6.1.2 בנכס לא נמצא שוכר כך שהנכס אינו עתיד "לחזור" לחזקת בעל הנכס שהוא

גם החייב.

6.1.3 התקבל מידע כי החייב פשט את הרגל.

6.1.4 לא ניתן לאתר את החייב (כולל הסתייעות בחברת חקירות), כגון: שחסר

מספר תעודת הזהות של החייב בפרטי החשבון.

6.1.5 מדובר בבעלים של חברה שהתפרקה (בהתאם לחוק החברות הישן).

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

6.1.6 חובות על נכסים בבעלות - החובות יוגדרו כמסופקים רק לאחר שתוצאות ההליך המשפטי יעידו על ספק באפשרות גביית החובות.

6.2 על פי דוח ביקורת רואה החשבון מטעם משרד הפנים על העירייה, יתרת החובות המסופקים לסוף שנת 2011, כפי שנתקבלה מאגף ההכנסות בעירייה מסתכמת ב- 266,990 אלפי ש"ח.

6.3 להלן הרכב סך החובות המסופקים לפי סעיפי החיוב השונים (ב-אלפי ש"ח):

יתרה ליום 31 בדצמבר				
<u>2008</u>	<u>2009</u>	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>סוג החיוב</u>
165,996	178,244	198,271	224,523	ארנונה
17,201	20,450	21,195	23,668	מים
8,215	8,834	9,822	10,968	ביוב
1,923	2,169	2,432	2,773	מס עסקים
1,659	1,813	1,968	2,222	אגרות משפט
1,230	1,386	1,553	1,770	שכר דירה
329	359	403	454	השתתפות בעלים
393	426	111	140	חינוך
135	146	282	321	שירותים שונים
<u>133</u>	<u>146</u>	<u>143</u>	<u>151</u>	מדי מים
197,214	213,973	236,180	266,990	סה"כ

6.4 בהתאם להנחיות שהוצאו לקראת המעבר של הרשויות המקומיות לדיווח על בסיס מצטבר על פי המלצות ועדת ברנע, נדרשה העירייה לערוך אומדן ולסווג את החובות המסופקים, כאמור חובות אשר גבייתם מוטלת בספק.

6.5 בפועל הגדירה (סימנה) העירייה חובות מסופקים שלא בהתאם להנחיות אלו.

6.6 מדיניות העירייה בדבר אומדן עבור סכומי חובות שגבייתם מוטלת בספק לשנת 2007 ואילך, הינה כדלקמן:

6.6.1 מסך כול חובות הגבייה יופחתו באופן פרטני החובות שהתיישנו ואינם עבור נכסים בבעלות.

6.6.2 מסך יתרת החובות יסומנו 60% כחובות מסופקים, זאת על פי הערכת העירייה לעניין יכולות הגבייה בגין חובות אלו.

6.7 בכוונת הנהלת העירייה להגיע למצב לפיו יסומנו חובות מסופקים באופן פרטני לכול חשבון. יינתנו הנחיות מתאימות להכנסת הנושא לתכנית העבודה.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

6.8 להלן הרכב החובות המסופקים (באלפי ₪) לשנים 2008-2011 בהתאם למדיניות העירייה (כמפורט בסעיף 6.6) :

יתרה ליום 31 בדצמבר 2008	יתרה ליום 31 בדצמבר 2009	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	סוג החיוב
326,947	349,719	397,731	442,619	ארנונה
34,541	32,369	34,259	37,099	מים
21,020	21,385	23,225	25,447	ביוב
4,345	4,836	5,317	5,879	אגרות משפט
3,579	4,093	4,250	4,920	שכר דירה
1,537	1,700	1,786	1,786	השתתפות בעלים
10,093	11,390	11,677	12,904	חינוך
4,397	4,675	5,437	6,101	שירותים שונים
<u>634</u>	<u>1,179</u>	<u>1,145</u>	<u>1,145</u>	מדי מים
407,093	431,346	484,827	537,900	סה"כ

6.9 יתרת החובות המסופקים בסך 537,000 אלפי ₪ מהווה כ-75% מיתרת החובות לשנת 2011.

6.10 השוואה בין יתרת החובות המסופקים לשנת 2011 עם יתרת החובות המסופקים לשנים קודמות מצביעה על עלייה הדרגתית בשיעור של 75% במשך 3 שנים.

6.11 להלן שיעורי החובות המסופקים לפי סוגיהם מסך החובות (באלפי ₪) לשנת 2011:

אחוז החיוב מהסה"כ	יתרה ליום 31.12.2011	סוג החיוב
82.3%	442,619	ארנונה
7%	37,099	מים
4.7%	25,447	ביוב
1.1%	5,879	אגרות משפט
0.9%	4,920	שכר דירה
0.3%	1,786	השתתפות בעלים
2.4%	12,904	חינוך
1.1%	6,101	שירותים שונים
0.2%	1,145	מדי מים
100%	537,900	סה"כ

7. מחיקת חובות

- 7.1 על פי פקודת העיריות (נוסח חדש) ניתן למחוק חוב שהוגדר כמסופק באישור הממונה על המחוז במשרד הפנים, ובתנאים שנקבעו בפקודה (סעיף 338). כך מתאפשרת הפסקת ניהולו וחיסכון בעלויות ואין מתייחסים אליו עוד כתקבול עתידי של העירייה.
- 7.2 בשנת 2001 פרסם משרד הפנים נוהל הכולל תקנות למיון הבקשות למחיקת חובות ארנונה באישור מועצת העיר. הנוהל קובע החמרה משמעותית בהליכי מחיקת החובות ומטיל מגבלות משמעותיות על הרשות המקומית, בטרם תפנה לקבל אישור לצורך מחיקת החוב.
- 7.3 מחיקת חוב צריכה להיות הליך קיצוני, בחינת מוצא אחרון לאחר שמוצו כול הליכי הגבייה הסבירים כחוק. מחיקת חוב כשלעצמה פוגעת בעיקרון השוויון, והיא יוצרת אפליה לטובת סרבני תשלום לעומת הנישומים הנורמטיביים המשלמים את מסייהם כדין.
- 7.4 תקנות אלו עודכנו במרוצת הזמן מספר פעמים כשהתקנות המעודכנות האחרונות פורסמו בדצמבר 2012. השינויים שחלו בתקנות אלו עדכנו את התבחינים לגבי מיון הבקשות ותהליכי הגשת הבקשות שניתן להגיש למשרד הפנים בעניין זה.
- 7.5 על פי הנחיות אלו ניתן למחוק חובות מפאת מצבו הכלכלי של החייב או החברה. בהנחיות אלו מפורטים התנאים הבסיסיים שעל פיהם יש לבחון את האפשרות למחיקת החוב, וכן את הליך אישור מחיקת החוב שלאחריו יש לקבל את אישור הממונה על המחוז במשרד פנים.
- 7.6 ככלל נקבע כי חוב שאינו ניתן לגבייה בין אם מדובר בחוב של יחיד ובין אם מדובר בחוב של תאגיד (שהוא רחב יותר מחברה) ניתן למוחקו כאשר מתקיימים שלושת התנאים הבאים: בעל החוב אינו בעל זכות בנכס, חלפו לפחות שלוש שנים ממועד היווצרות החוב ומוצו הליכי הגבייה.
- 7.7 לטענת מנהל אגף ההכנסות, לאחרונה הועברה למשרד הפנים רשימה של חובות מסופקים של חברות מחוקות שמשמעותה שאין ממי לגבות את החוב כיוון שחברות אלו אינן פעילות כבר לפחות שני עשורים.
- 7.8 תשובת משרד הפנים היתה שכול עוד החברות אינן מפורקות אין אישור למחוק את חובן. כיוון שאין אף גורם שדרש או פעל לפירוקן של החברות לא ניתן לקבל את האישור למחיקת החובות. המחיקה וההליך הנדרש על פי חוק כרוך בעלויות של אלפי ₪, כך שעד היום לא נמחקו חובות אלו.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

7.9 לאור הנוהל החדש והשינוי המופיע בו בנוגע לתאגידים (סעיף 2.3.3 : "נקיטת הליכי פירוק בתאגיד עד לסיומם, אלא אם כן חיוו היועץ המשפטי והגזבר את דעתם, כי העלות של הפעלת הליכים אלה גבוהה ביחס לחוב"), קיימת סבירות גדולה יותר שיתקבל אישור משרד הפנים למחיקת חובות אלו בתנאי שיעמדו בתנאים שנקבעו בנוהל זה.

7.10 הביקורת התרשמה כי הטיפול במחיקת חובות מסופקים מול משרד הפנים הדורש מיון של בקשות אלו על פי התבחינים, אינו זוכה לתשומת לב כנדרש. הדבר נכון לא רק לגבי יתרת חובות של חברות מחוקות אלא גם בחשבונות של חייבים אחרים אין הוא מטופל באופן שיטתי ובלוח זמנים סביר.

8. יתרות החוב הגבוהות ביותר

8.1 הביקורת בדקה את רשימת 20 החשבונות בהם נמצאה יתרת החוב הגבוהה ביותר מבין כלל החשבונות המנוהלים בעירייה.

8.2 להלן רשימת החייבים והיקף החובות (באלפי ₪) בחשבונות לא פעילים, נכון לנובמבר 2012, כולל חובות מסופקים, בצירוף התייחסות אגף ההכנסות:

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב	הגדרת החשבון/החוב
1.	ד.מ.ח. בע"מ יתרת חוב מ - 4.86 עד 7.91. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות	2,610,677.57 ש"ח יתרת החוב לשנת 1992 - 235,400 ש"ח	מסופק
2.	ס.ה.ו-מ.ל. יתרת חוב מ - 1988 עד 1990. פס"ד בעקבות תביעה משפטית הוגש להוצל"פ, אך לא ניתן היה לגבות עקב העדר יכולת של החייבים. החשבון הועבר לקוד מסופק בהמלצת עו"ד בשנת 2004.	2,648,679.80 ש"ח יתרת החוב לשנת 1991 - כ-200,000 ש"ח	מסופק
3.	נ.ב.ר.מ בע"מ יתרת חוב מהשנים : 86-89. חוב שוכר בנכס באזור התעשייה. בהעדר מספר מזהה לא הוגשה תביעה. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות.	2,673,521.00 ש"ח יתרת החוב לשנת 1992 כ- 238,800 ש"ח	מסופק

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב	הגדרת החשבון/החוב
4.	ק. פ. יתרת חוב מהשנים : 1994-2004. הנכס נשרף בשנת 2002 וניתן פטור בגין נכס לא ראוי. הנכס נמכר בכינוס נכסים ולמרות הליכי גבייה, כולל חקירה, לא נמצאו נכסים למימוש. יצויין כי הייתה תביעה משפטית ליתרת החוב עד 6/02 בגינה ניתן פס"ד ונפתח תיק מימוש, אולם הגבייה הועברה להליך מנהלי ללא הצלחה כאמור.	2,869,505.38 ש"ח יתרת החוב לשנת 2004 כ- 1,480,000 ש"ח	לא פעיל
5.	בית אבות בע"מ. יתרת חוב מהשנים : 87-96. חוב שוכר בנכס. תביעה משפטית ב- 93 כולל תיק הוצל"פ ללא תוצאות בגבייה. בהמלצת עו"ד משנת 2004 הועבר למסופק, שכן העירייה הורתה על סגירת העסק והחברה נותרה עם חובות וללא נכסים.	2,877,703.77 ש"ח יתרת החוב לשנת 1996 כ- 186,000 ש"ח	מסופק
6.	חברה קבלנית לבניין בע"מ. חוב בגין נכס ברחוב אורט ישראל 7. החייבת הגיעה להסדר פשרה במסגרתו קוזזו חיובי ארנונה מתוך החזרים שהגיעו לחייבת בגין היטלים ואגרות ששולמו ביתר. כמו כן התחייבה החייבת להעביר נכס מקרקעין לעירייה, בתנאים שהוסכמו, אולם טרם בוצע קיזוז החוב בפועל משום שהחייבת טרם העבירה הנכס לעירייה כאמור כי טרם מלאו התנאים.	3,011,553.57 ש"ח	לא פעיל
7.	עמידר נכס 6997261011. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות.	3,015,980.61 ש"ח יתרת החוב לשנת 1992 - 365,200 ש"ח	מסופק

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב	הגדרת החשבון/החוב
8.	חברת ס. א. א. בע"מ. יתרת חוב מהשנים - 7.04 - 3.05. החברה ניהלה את מלון סאן כחברת ניהול- לא בעלים, לאחר שניתן צו כינוס לבעלים - סעיף 21 להלן. חברה בפירוק מ-2006. לא ניתן היה לגבות חיובים למרות ניתוקי מים והליכי גבייה כולל מבעלי השליטה.	3,241,970.99 ש"ח	לא פעיל
9.	מגלשות י. א. יתרת חוב מהשנים : 2001-1984. חוב בקוד מסופק משנת 2005 בהוראת מנהל מחלקת ההכנסות דאז. הנכס נשרף ולכן בוטל חיוב הנכס.	3,405,216.35 ש"ח יתרת החוב לשנת 2001 כ- 993,000 ש"ח	מסופק
10.	פ. בע"מ. יתרת חוב עד- 4/92. הוגדר כחוב מסופק ב- 4.96. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות.	3,517,963.31 ש"ח חוב ב- '92 כ- 317 ש"ח	מסופק
11.	ד. יתרת חוב מ- 1986. הוגדר כחוב מסופק. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות.	3,672,684.58 ש"ח יתרת חוב ב- 1992 כ- 329,000 ש"ח	מסופק
12.	ה. מ. יתרת חוב עד שנת 2005. החייב נתבע בתביעה משפטית החייב בפש"ר- הנכס נמכר בכינוס. הוגשה תביעת חוב לכנ"ר.	3,828,855.69 ש"ח	לא פעיל
13.	חב' פ. א. בע"מ. יתרת חוב עד שנת 1986. הוגדר כחוב מסופק. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות.	4,040,625.76 ש"ח יתרת חוב ב- '99 כ-מיליון ש"ח	מסופק
14.	היכל הקרח יתרת החוב מהשנים - '88-'98. הוגדר כחוב מסופק ב- 2003.	4,142,698.35 ש"ח יתרת חוב ב- '98 כ- 953,000 ש"ח	מסופק

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב	הגדרת החשבון/החוב
15.	א. ס. - היכל השמחות בע"מ. יתרת חוב עד-2004. הליכי גבייה מנהליים משנת 2004 ללא הצלחה בהעדר נכסים לאחר שהחברה הפסיקה לפעול. שולמו כספים על החשבון על ידי בעלי השליטה לתקופת החיוב של שנת 2004.	4,468,146.99 ש"ח יתרת חוב ב-2004, כ-1,798,080 ש"ח	לא פעיל
16.	חב' חוף בת ים - קאונטרי ומגרשי ספורט יתרת חוב עד-2003. חוב של חברה עירונית - חוף בת ים.	5,082,250.36 ש"ח יתרת חוב עד 2003 - 1,856,000 ש"ח	לא פעיל
17.	חברת קדישא שולם במסגרת פשרה 790,000 ₪, לאחר שנטען בערר כי לא חייבים בארנונה עבור הקרקע של הקברים. על פי חוק, לא מחוייבים בארנונה משנת 2004 ואילך. בנוסף, איגודן פטר אותם מחיובי ביוב.	5,191,889.92 ש"ח	פעיל
18.	ק. בע"מ יתרת חוב עד-1991. הוגדר כחוב מסופק. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות. יצויין כי מדובר בחברה עם בעלי מניות זרים.	6,776,706.93 ש"ח יתרת חוב עד 92' כ- 623,000 ש"ח	מסופק
19.	ב. בע"מ. יתרת חוב עד-91' - הוגדר כחוב מסופק ב-2005. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות. הוגש למשרד הפנים, אולם לא התקבל אישור למחיקה.	14,076,743.86 ש"ח יתרת חוב עד 92' כ- 1,271,000 ש"ח	מסופק
20.	ל. בע"מ. יתרת חוב עד 1986. הוגדר כחוב מסופק. אין תיעוד במערכת לפעולות גבייה/הערות. הוגש למשרד הפנים, אולם לא התקבל אישור למחיקה.	18,949,234.14 ש"ח יתרת חוב עד 92' כ-1,704,000 ש"ח	מסופק

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב	הגדרת החשבון/החוב
21.	בית מלון ס. יתרת חוב עד ל- 6/04. הנכס נוהל על ידי חברת ניהול ס. ניהול בע"מ. חברה שהייתה הבעלים - חברת ס. א. קרסה ופורקה (מ-2004) ואף התקבל דיבידנד ממפרק. החוב איננו בר גבייה.	28,475,288.24 ש"ח	לא פעיל

8.3 מהנתונים המוצגים בטבלה לעיל עולה כי במרבית החשבונות מדובר ביתרות חוב שנצברו לפני מספר שנים ומאז החשבונות הללו אינם פעילים. יתרות החוב שהסתכמו במאות אלפי שקלים בזמן שהחשבון היה פעיל, הפכו במרוצת הזמן ליתרות חוב המסתכמות במיליוני שקלים.

8.4 במרבית החשבונות הוגדרו יתרות החוב לפני מספר שנים כחובות מסופקים, אולם לאור סירובו של משרד הפנים למחוק חובות של חברות אלא אם כן הן מוגדרות חברות שחוסלו, הותיר את יתרות החוב הללו קיימות בחשבונות ללא סיכויים לגבייתן.

8.5 בחלק ניכר מהחשבונות לא ניתן היה למצוא תיעוד של פעולות הגבייה שבוצעו על מנת לגבות את החוב עד שהפך למסופק, וכן לא נמצאו הערות, וזאת משום שהתיעוד הממוחשב הקיים היום החל רק לפני כעשור שנים.

8.6 להלן רשימת החייבים והיקף החובות (באלפי ₪) בחשבונות פעילים, נכון לנובמבר 2012, בצירוף התייחסות אגף ההכנסות:

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב
1.	חב' ד. ש.ב. בע"מ חברה לא פעילה מזה שנים רבות. הנכס מוחזק על ידי פולשים. לאחר שזוהה הנכס בבניין, נפתח תיק מימוש נכס ולאחר ביצוע מסירות ליורשי בעלי המניות מונה כונס נכסים שפועל לתפיסה ומכירת הנכס. מדובר בחברה מחוקה שקיים קושי באיתור יורשי בעלי המניות/המנהלים ובביצוע פעולות כנגדה בהעדר נכסים אחרים.	1,313,357.40 ש"ח

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב
2.	א. י. חייב בפשיטת רגל מ- 5/12. הוגשה תביעת חוב. הליכי גבייה מנהליים לא הועילו, מלבד תיק מימוש עקב עיקול מקרקעין (הנכס). אולם, קיימים חובות גדולים לרשויות המס ולחייבים שונים שביצעו עיקולים. ננקטים הליכי גבייה לחיוב השוטף ממועד צו הכינוס.	1,328,848.03 ש"ח
3.	ו. מ. הליכי גבייה בהעדר איתור הנכס והחייב לא הועילו. קיימת המלצה לביטול החיוב והחוב. המסקנה שעלתה מהחקירה שבוצעה היא כי מדובר ככול הנראה במחסן שנהרס, אולם עקב גודלו של המרכז המסחרי והקושי לבדוק את כול הנכס, לא בוצע הביטול. בימים אלו מתבצעות במקום מדידות והשוואת הנכסים הקיימים לרישומי העירייה ואז תתקבל החלטה בהתאם.	1,343,364.70 ש"ח
4.	ל. א. חברה בהקפאת הליכים ונכסיה נמכרו. מדובר בחוב דו-חודשי. הוגשה תביעת חוב לנאמן. הוגשה השגה ע"י עו"ד מטעם הנאמנים והרוכשים.	1,365,915.01 ש"ח
5.	תעש' ס. ב. בע"מ חברה בפירוק משנת 2006. הוגשה תביעת חוב. נכס נטוש שאינו ראוי לשימוש, אולם לא נתקבלה הודעת בעלים חדשים. נשקל חיוב בעל הנכס הרשום – בת-ים חברה לפיתוח. בעלים רשום- א. ואח' בפשיטת רגל.	1,418,616.48 ש"ח
6.	ק. נ. שוכר עד 12.12. הליכי הגבייה לא הועילו עקב מצב כלכלי קשה של החייב אשר הסדיר תשלומים שוטפים ותשלומים על חשבון חובו. החייב בפשיטת רגל מ- 2.12. הוגשה תביעת חוב.	1,420,021.14 ש"ח
7.	מ. ח. הליכי הגבייה בהעדר איתור הנכס והחייב לא הועילו. קיימת המלצה לביטול החיוב והחוב. המסקנה שעלתה מהחקירה שבוצעה היא כי מדובר ככול הנראה במחסן שנהרס. בימים אלו מתבצעות במקום מדידות והשוואת הנכסים הקיימים לרישומי העירייה ואז תתקבל החלטה בהתאם.	1,486,439.90 ש"ח

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב
8.	מ. ע. הליכי הגבייה בהעדר איתור הנכס והחייב לא הועילו. כנראה שמדובר בחדר דודים בבניין. בימים אלו מתבצעות במקום מדידות והשוואת הנכסים הקיימים לרישומי העירייה ואז תתקבל החלטה בהתאם.	1,498,222.64 ש"ח
9.	ח. י. הליכי הגבייה בהעדר איתור הנכס והחייב לא הועילו. קיימת המלצה לביטול החיוב והחוב. המסקנה שעלתה מהחקירה שבוצעה היא כי מדובר ככול הנראה במחסן שנהרס.	1,508,776.80 ש"ח
10.	א. במסגרת הסכם פשרה בהליך גישור- בעקבות עררי ארנונה, הכולל את חובות קב' מזרחי, בוצע הסדר שיקים לחלק מהחוב והיתרה אמורה להימחק.	1,632,429.99 ש"ח
11.	כ. מ. ש. הליכי הגבייה לא הועילו. החייבת בהליכי פשיטת רגל מ-1/08. הוגשה תביעת חוב לכנ"ר. ננקטים הליכי גבייה ליתרה, לאחר שהנכס פוצל וקיים מחזיק אחר לחלק השני.	1,655,968.29 ש"ח
12.	חב' ט. ק. ד. ו-י. ב. חוב של תושב חוץ, אשר לאחר מאמצים רבים אותר קרוב משפחתו שהתברר שהינו שותף בשליש מן הזכויות ונגבה ממנו חלק מן החוב. ננקטים גם הליכי מימוש נכס אחר של החייב.	1,668,652.36 ש"ח
13.	תחנת אם וילד - משרד הבריאות החוב מטופל ע"י משרד עו"ד מאחר שהמדינה מסרבת לשלם עקב טענות לפטור וכיו"ב.	1,678,454.65 ש"ח
14.	ש. י. יתרת חוב לשנים 1987-1981. נוהל הליך משפטי שנים רבות שהסתיים בפסק בורר ב-2009, לפיו החייב ישלם 100,000 ₪ בלבד. חוב זה מצוי בהליכי גבייה על ידי עו"ד. טרם עודכן סכום פסק הדין ברישומי העירייה.	1,748,622.50 ש"ח
15.	היכל התרבות - עיריית בת ים מדובר בנכס עירוני	1,749,999.75 ש"ח

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

מס"ד	שם החייב	יתרת החוב
16.	תעש' ס. ב. בע"מ ראה התייחסות בנכס מספר 5 לעיל.	1,822,254.81 ש"ח
17.	ד. ס. א. החייבת מתגוררת בדירת עמידר. אם שכולה. הליכי הגבייה לא הועילו. אין לחייבת נכסים, למעט זכות שכירות שעוקלה בחברת "עמידר".	2,006,228.23 ש"ח
18.	עיריית תל אביב נכס של עיריית ת"א שנמכר. טרם נמסרה חזקה. טוענים לפטור נכס לא ראוי. הגישו השגה וערר.	2,045,980.72 ש"ח
19.	מ. א. הליכי הגבייה בהעדר איתור הנכס והחייב לא הועילו. בימים אלו מתבצעות במקום מדידות והשוואת הנכסים הקיימים לרישומי העירייה ואז תתקבל החלטה בהתאם.	2,453,073.18 ש"ח
20.	חברת קדישא ראה התייחסות בדוח חובות לא פעילים לעיל, נכס מספר 17.	5,191,889.92 ש"ח

8.7 מהנתונים המוצגים בטבלה לעיל עולה כי בחלק מהחשבונות מדובר בחייבים שלא אותרו בעיקר משום שמס' ת.ז. של בעלי החשבון לא נרשם. המדובר בחשבונות ישנים. כיום, קיימת הקפדה על רישום מספרי ת.ז. של בעלי החשבונות. בחלק מהחשבונות לא אותר הנכס, כגון: מחסן שככול הנראה נהרס, ובשאר החשבונות התגלו קשיי גבייה ניכרים בגביית יתרת החוב.

8.8 הביקורת מציינת כי בחשבונות אלו מופיע חיוב שוטף, למרות שבחלק מהם לא אמור להיות חיוב כלל. לדוגמה: במקרה של מחסן שנהרס.

8.9 בנוסף, נמצא כי פסקי דין לא עודכנו בחשבונות החייבים במקרים בהם היה מדובר בהפחתת יתרת החוב. לטענת מנהלת המחלקה לאכיפה, הנושא מטופל על ידי אחת הפקידות.

8.10 בשני החשבונות המפורטים בטבלאות לעיל, חב' חוף בת ים - קאנטרי ומגרשי ספורט והיכל התרבות, מדובר בנכסים עירוניים. למרות שהתקבלה חוות דעת משפטית כי יש למחוק חובות אלו, טרם בוצעה המחיקה.

9. יתרות חוב של עובדי העירייה ונבחרי הציבור

- 9.1 דוח רואה החשבון בעניין חובות עובדי העירייה, נכון לחודש דצמבר 2011, הכולל את רשימת עובדי העירייה תושבי העיר שלהם חשבון ארנונה על שם, מצביע על 18 עובדי עירייה שלהם יתרת חוב הגבוהה מ- 2,000 ₪, מהם 13 עובדים שיתרת חובם נעה מ-13,000 ש"ח ועד 140,000 ש"ח.
- 9.2 ארבעה מבעלי החוב שברשימה זו הינם פנסיונרים ולכולם הסדר תשלומים או עיקול לפרעון החוב באמצעות תשלומי השכר.
- 9.3 שנים עשר מבעלי החוב הינם עובדי העירייה המועסקים בפועל (חלקם בעלי שכר נמוך במיוחד) והם מצויים בהליך של הסדר/עיקול באמצעות תשלומי השכר שלהם. בחלק מהמקרים מדובר על תשלום חודשי קטן במיוחד המהווה אחוז נמוך מהיקף יתרת החוב.
- 9.4 שניים מבעלי החוב הוגדרו כפושטי רגל.
- 9.5 הביקורת מציינת כי על פי נתוני שנת 2011 חל שיפור ניכר בהשוואה לשנת 2003 (דוח הביקורת דאז) בנוגע לטיפול בחובות אלו.
- 9.6 רואה החשבון מטעם משרד הפנים מציין בדוח הביקורת לשנת 2011 כי לא נמצאו יתרות חוב מהותיות בחשבונותיהם של נבחרי הציבור בעירייה. כמו כן לא נמצאו יתרות חוב מהותיות של חברי המועצה הדתית בת-ים.

10. הטיפול בחובות

- 10.1 להלן תאור מצב של הטיפול בחובות (לא כולל חובות מסופקים) בנכסים המוגדרים מגורים, נכון לסוף חודש נובמבר 2012:

10.1.1 חשבונות בהם יתרת החוב מסתכמת ב- 5,000 ₪ - 10,000 ₪:

היקף החוב/ מצב הטיפול	מספר החייבים	סכום החובות (ב-₪)	שיעור החייבים	שיעור החובות
ניתוק מים	16	120,166	1.5%	1.5%
התראת עו"ד	29	211,742	2.5%	2.5%
פתיחת תיק הוצל"פ/מעוקלים/ מאסר	365	2,642,046	32%	33%
גבייה מנהלית	519	3,615,390	45.5%	45%
אחרים	210	1,456,080	18.5%	18%
סה"כ	1,139	8,045,425	100%	100%

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

10.1.2 חשבונות בהם יתרת החוב מסתכמת ב- 10,000 ₪ - 30,000 ₪:

שיעור החובות	שיעור החייבים	סכום החובות (ב-₪)	מספר החייבים	היקף החוב/ מצב הטיפול
1%	1%	211,376	13	ניתוק מים
2%	2%	346,207	20	התראת עו"ד
50%	49%	9,521,723	565	פתיחת תיק הוצל"פ/מעוקלים מאסר
28.5%	30%	5,403,702	330	גבייה מנהלית
18.5%	18%	3,449,798	195	אחרים
100%	100%	18,932,808	1123	סה"כ

10.1.3 חשבונות בהם יתרת החוב מסתכמת ב- 30,000 ₪ ומעלה:

שיעור החובות	שיעור החייבים	סכום החובות (ב-₪)	מספר החייבים	היקף החוב/ מצב הטיפול
0		390,399	5	ניתוק מים
10%	5%	8,047,940	38	התראת עו"ד
26%	36%	22,354,274	263	פתיחת תיק הוצל"פ/מעוקלים/ מאסר
57%	47%	48,163,436	349	גבייה מנהלית
7%	12%	6,282,774	89	אחרים
100%	100%	85,238,824	744	סה"כ

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

10.2 להלן תאור מצב של הטיפול בחובות (לא כולל חובות מסופקים) בנכסים המוגדרים עסקים, נכון לסוף נובמבר 2012 :

10.3 חשבונות בהם יתרת החוב מסתכמת ב- 5,000 ש"ח – 10,000 ₪:

שיעור החובות	שיעור החייבים	סכום החובות (ב-₪)	מספר החייבים	היקף החוב/ מצב הטיפול
1%	1.5%	31,087	5	ניתוק מים
7%	7%	202,174	27	התראת עו"ד
22%	20%	594,378	75	פתיחת תיק הוצל"פ/מעוקלים/ מאסר
43%	44%	1,161,013	162	גבייה מנהלית
27%	27.5%	737,564	101	אחרים
100%	100%	2,726,217	370	סה"כ

10.3.1 חשבונות בהם יתרת החוב מסתכמת ב- 10,000 – 30,000 ₪

שיעור החובות	שיעור החייבים	סכום החובות (ב-₪)	מספר החייבים	היקף החוב/ מצב הטיפול
0	0	71,808	4	ניתוק מים
5%	5%	435,193	24	התראת עו"ד
46%	45%	4,519,372	240	פתיחת תיק הוצל"פ/מעוקלים/ מאסר
32%	33%	3,144,483	175	גבייה מנהלית
17%	17%	1,593,806	90	אחרים
100%	100%	9,764,663	533	סה"כ

10.3.2 חשבונות בהם יתרת החוב מסתכמת ב- 30,000 ₪ ומעלה:

שיעור החובות	שיעור החייבים	סכום החובות (ב-₪)	מספר החייבים	היקף החוב/ מצב הטיפול
0	0	926,467	6	ניתוק מים
4%	6%	10,567,034	69	התראת עו"ד
21%	40%	63,465,065	434	פתיחת תיק הוצל"פ/מעוקלים/ מאסר
47%	38%	143,643,292	407	גבייה מנהלית
28%	16%	85,692,743	174	אחרים
100%	100%	304,294,603	1090	סה"כ

10.4 על פי בקשת הביקורת, נערכה בדיקה לגבי החשבונות שהוגדרו כ-"אחרים" (סה"כ 859 חשבונות), ולהלן הפרטים:

10.5 256 חשבונות הינם חשבונות על שם חברת "עמידר" ולא על שם השוכרים שקיבלו זכאות מחברת עמידר לשכור את הנכסים הללו בדמי שכירות מופחתים בשל מצבם הסוציאקונומי. לטענת אגף ההכנסות, מחד, לא ניתן לחייב את חברת "עמידר" בתשלום החוב, ומאידך, בחשבונות אלו לא קיימים פרטי השוכרים כך שניתן יהיה לגבות מהם את החוב.

10.6 35 חשבונות הינם חשבונות של נכסים המוגדרים כנכסים עירוניים. לכאורה, נכסים אלו אינם חייבים בתשלומי ארנונה ומים, ומאידך, לא ברור מדוע קיים חשבון לחיוב ומדוע קיימות יתרות חוב.

10.7 179 חשבונות אינם מטופלים באופן מכוון, כגון במקרים בהם על פי שיקול דעת מקצועי מתקבלת החלטה לעכב את תהליכי הגבייה.

10.8 58 חשבונות הינם למעשה חשבונות מבוטלים, כך שבעת ביטולם הועתקה יתרת החוב לחשבון החדש שנפתח. במקביל לא נמחקה יתרת החוב בחשבון הישן. מכאן, שלמעשה אין מדובר ביתרות חוב ויש להסדיר את העניין.

10.9 ב- 26 חשבונות קיים הסדר תשלומים מיוחד. הביקורת לא קיבלה הסבר להגדרה זו.

10.10 280 חשבונות נוספים נותרו ללא הגדרה כולשהי.

גביית החובות באמצעות הגבייה המנהלית

10.11 השוואה בין הנתונים שבטבלאות שלעיל ובין הנתונים משנת 2004 (דוח הביקורת דאז) מצביעה על עלייה בשיעור ניכר בפעולות הגבייה המנהלית המבוצעות כיום בהשוואה לשנת 2004.

10.12 בשנת 2004 בוצעה גבייה מנהלית רק בגין נכסים המוגדרים כעסקים, ואילו כיום מבוצעות פעולות הגבייה המנהלית כלפי נכסים המשמשים כמגורים וכלפי נכסים המשמשים לעסקים באותה מידה.

10.13 מספר החשבונות בהם מבוצעות פעולות אלו בנקודת זמן מגיע ל- 2,038 חשבונות לעומת 99 חשבונות בלבד בשנת 2004. הדבר מעיד בהחלט על התקדמות בתחום הטיפול בגביית חובות באמצעות הגבייה המנהלית במרוצת השנים.

10.13.1 סיכום - החובות המטופלים:

סכום החובות (ב-₪)	סה"כ חשבונות חייבים	
112,478,880	3,090	מגורים
320,518,809	2,187	עסקים
432,997,689	5,277	סה"כ

10.14 סה"כ החיוב השנתי בחשבונות המוגדרים כמגורים לפני מתן הנחות מסתכם בכ- 63% מכלל החיוב השנתי, ואילו בחשבונות המוגדרים כעסקים בכ- 37% בלבד. אולם, שיעורם של החשבונות או/ו יתרת החובות בחשבונות המוגדרים כעסקים גבוה משיעורם בסך החיוב השנתי.

11. נתונים ממוחשבים

11.1 במהלך הביקורת נדרשו דוחות נתונים רבים על מנת לבחון את היקף החובות ואת מערך הגבייה. הביקורת התרשמה כי על עובדי מחלקת המחשוב ומערכות מידע מוטל עומס רב של עבודה, וכתוצאה מכך במקרים מסויימים חל עיכוב משמעותי בקבלת דוחות הנתונים.

11.2 מעבר לכך, קיימים נושאים בהם יש לבנות דוחות נתונים חדשים על פי צרכי אגף ההכנסות ובהתאם לשינויים החלים מעת לעת בחוקים/תקנות, ומטלות אלו מהוות מעמסה נוספת על עובדי מחלקת המחשוב ומערכות מידע.